

ОБЩИ ОСНОВНИ УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНТНОСТИ ЗА ДЛЪЖНОСТИТЕ „ПРОКУРОР“ И „СЛЕДОВАТЕЛ“

Работната група изготви стандартите, като ги раздели на четири основни части:

1. Юридическа компетентност, включваща:

- познаване на правната материя в областта, в която работи съответният прокурор или следовател;

2. Допълнителни компетентности, свързани с:

- дигиталните умения и езиковите познания;
- морално-етичните правила;
- специални знания, свързани с наказателното производство.

3. Специфични умения.

4. Умения за лична организация на работата.

ОБЩА ЧАСТ

1. ЮРИДИЧЕСКА КОМПЕТЕНТНОСТ:

Критериите въз основа, на които следва да бъде направена тази преценка, следва да включват общите и специализираните правни познания, работата с нормативната уредба, които съдържателно са изведени в последващите подточки.

1.1. Общи правни познания, свързани с дейността на прокурора и следователя в наказателните производства:

- правна рамка на наказателния процес – материално и процесуално право;
- право на Европейския съюз;
- защита правата на човека (ХОПЕС и ЕКЗПЧОС);
- правна рамка, свързана с международна правна помощ и сътрудничество по наказателни дела – в ЕС и извън ЕС;
- съдебна практика;
- статут на прокурора и следователя съобразно устройствените нормативни правила и подзаконовни нормативни актове, правилата и стандартите разработени от ВСС, международните стандарти установени и утвърдени от международни и наднационални европейски институции, в които България е участник (в Европейския съюз и съвета на Европа);

-вътрешноведомствените правила, методическите указания и инструкции на главния прокурор.

1.2. Специализирани правни познания:

1.2.1. Общи за прокурори и следователи:

- работа с класифицирана информация и защита на лични данни;
- с оглед разследване на отделни видове престъпления (ПТП, ОПГ, данъчни, киберпрестъпления, финансови и икономически престъпления и пр.);
- с оглед спецификата на участниците в процеса (лица в уязвимо положение, детска престъпност, чужди граждани, лица с имунитет и пр.);
- електронно правосъдие.

1.2.2. Специфични за прокурора¹:

-по въпроси, свързани с функциите и компетентността на прокурора извън наказателния процес (надзор за законност; участие в административни, граждански и търговски дела; изпълнение на наказанията; задължителни и принудителни медицински мерки).

1.3. Прилагане на нормативната уредба:

- установяване и прилагане на относимите устройствени, материални и процесуални национални, европейски и международни нормативни актове;
- умения за тълкуване и прилагане на материалните и процесуалните правни норми, съобразно установената национална и европейска съдебна практика.

2. ДОПЪЛНИТЕЛНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ, СВЪРЗАНИ С РАБОТАТА НА ПРОКУРОРА И СЛЕДОВАТЕЛЯ

2.1.Общи:

- компютърна грамотност;
- работа с правно-информационни системи (установяване на контактни точки в чужбина при международно-правно сътрудничество; проучване на нормативни актове и съдебна практика; ЕЗР, ЕЗА, Европейски електронни ресурси);
- компетентност за използване на технологиите при извършване на действия по разследването (осъществяване на видео- и телефонна конференция);
- чуждоезикови познания.

2.2.Специализирани:

¹ Относитими са само за прокурора, тъй като неговите функции и компетентности са по-широки от тези на следователя.

-специални знания, необходими за работата по наказателните производства (криминалистика, съдебна медицина, съдебна психиатрия и психология, базови икономически и финансови знания и др.);

-познаване и спазване на морално-етичните норми на поведение, залегнали в Кодекса за етично поведение на българските магистрати.

3. СПЕЦИФИЧНИ УМЕНИЯ

3.1.Комуникативност:

3.1.1. Общи:

-умения да комуникира по ясен и логичен начин, да бъде отворен и възприемчив към информацията на събеседника си;

-способност за насочване на разговора и за адаптиране към стила на общуване, съобразно комуникативните способности на участниците в него.

-способност за изказ на юридически език;

-разбираемо обяснение на правните основания за вземане на решения;

-публично говорене, активно слушане;

-публично представяне на информация пред обществото при съблюдаване на следствената тайна, презумпцията за невиновност и правилата за работа с класифицирана информация и лични данни.

3.1.2. Специфични за прокурора:

-пледиране в съдебна зала;

-способности за адекватни реакции в съдебно заседание, както и за формулиране на ясни доказателствени и други искания и въпроси.

3.2.Аналитичност:

-умение за установяване и анализ на правнорелевантните факти и формулиране на логически изводи;

-анализ на спорните фактически въпроси и намиране на решение за тяхното преодоляване;

-правилно квалифициране на установените факти;

-идентифициране на правни проблеми и намиране на решение за преодоляването им.

3.3. Способност за изготвяне и мотивиране на актовете:

- ясно и разбираемо обосноваване на изготвяните актове и спазване на изискванията на процесуалния закон относно техните реквизити;
- стриктно прилагане на граматичните и правописните правила на български език;
- пълноценно използване на юридическата терминология и правен език;
- критично мислене, прилагане на правилата на формалната логика при изграждането на мнение;
- логично и последователно излагане на мисълта, изчерпателно обсъждане на спорни въпроси, аргументация;
- структурирано писане, съобразно установените практики за изготвяне на прокурорски и следователски актове.

3.4. Работа в екип:

- умение за формулиране и оптимално разпределение на задълженията и задачите;
- координация между членовете на екипа;
- адаптиране, мотивиране и създаване на атмосфера на доверие сред членовете му;
- своевременно отчитане на потенциални конфликтни ситуации и предотвратяване на възникването им;
- своевременен обмен на информация и уведомяване на членовете на екипа за всички съществени обстоятелства от значение за работата му с цел изпълнение на поставените задачи.

3.5. Отчитане на специфичната роля при взаимодействие с държавните органи, граждани и юридически лица, участващи в процеса по правораздаване:

- с пострадали и свидетели;
- със заподозрени, обвиняеми, подсъдими;
- със съда;
- с адвокатите;
- с разследващите органи;
- със специализирана администрация, свързана с изпълнение на наказания и мерки налагащи ограничаване правото на свобода;
- с предприятия, осъществяващи обществени услуги и с други институции;
- вътрешно сътрудничество (между различните прокуратури, както и между прокурорите, които принадлежат към една и съща прокуратура);
- международно сътрудничество.

4. ЛИЧНА ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАБОТНИЯ ПРОЦЕС С ЦЕЛ ПОСТИГАНЕ НА МАКСИМАЛНА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ

4.1. Ориентация към цели, резултати и постижения:

- експедитивност и дисциплинираност;

Проект „Правосъдие през 21 век – развиване на професионална компетентност и интегритет на магистратите и съдебните служители”, по договор № BG05SFOP001-3.006-0001-C01, финансиран по Оперативна програма „Добро управление”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

- интуитивност при вземане на решения във връзка с възложената работа;
- умения за планиране и управление на времето, за рационално разпределение и групиране на поставените задачи с оглед изпълнението им в поставените срокове;
- способност за приоритизиране и разпределяне на задачите;
- адаптивност към променяща се среда и при включване на нови задачи в работния график;
- поддържане и развиване на мотивация за работа;
- инициативност и активност за постигане на поставените цели и задачи в работата.

4.2. Стресоустойчивост:

- самоконтрол;
- запазване на самообладание;
- концентрация и устойчивост на вниманието;
- ефективно и професионално действие в трудни ситуации;
- справяне с множество задачи, възникнали едновременно.

4.3. Прилагане на придобития опит към нови ситуации, възникнали при решаване на практически задачи.

4.4. Решителност – формиране на преценка, способност за вземане на самостоятелни, своевременни и законосъобразни решения.

4.5. Поемане на отговорност за последиците от взетите решения.

4.6. Самоусъвършенстване:

- непрекъснат стремеж за актуализиране и разширяване на знанията;
- идентифициране на нужда от специализирани експертни знания – базови познания за класифициране на специфичните области от науката, техниката и технологиите, и съответните специалности и професии свързани пряко с предмета на делата (управление на МПС, строителни работи, селско стопанство, застрахователно и банково дело, медицина, икономика, счетоводство, електропроизводство и др.).

СПЕЦИАЛНА ЧАСТ

СПЕЦИФИЧНИ УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНТНОСТИ ЗА ДЛЪЖНОСТ „СЛЕДОВАТЕЛ“

Факторите които влияят върху процеса по изработване и приемане на нормативните актове на национално равнище, са регламентирани в

Проект „Правосъдие през 21 век – развиване на професионална компетентност и интегритет на магистратите и съдебните служители”, по договор № BG05SFOP001-3.006-0001-C01, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

действащата европейската нормативна база правила и изведените в практиката, въз основа на тях, стандарти. Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи и юриспруденцията на Европейския съд по правата на човека оказват влияние върху националните наказателни законодателства на европейските държави. Основните критерии, включени в съдържанието на европейския стандарт за ефективно официално разследване, са изисквания като **безпристрастност и независимост; пълнота и изчерпателност; своевременност и бързина; възможност за обществено наблюдение** или когато гарантира провеждането на **всеобхватно, безпристрастно и независимо разследване**.

С оглед поставените цели е взето предвид отражението на юриспруденцията на Европейския съд по правата на човека върху въпросите, включени в криминалистичната методика за разследването на престъпления срещу основните права и съответствието на българското наказателно-процесуално законодателство, регламентиращо разследването, както и на следствено-прокурорската практика със стандартите, произтичащи от Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи.

Европейския стандарт за ефективно разследване на посегателства срещу основните права ползва следната дефиниция „*юриспруденциална конструкция, съдържаща съвкупност от изисквания (правни критерии), прилагани от Европейския съд при оценка на проведено от държавата разследване по едно наказателно дело*”.

Специализирани правни познания в областта на наказателния процес и международното сътрудничество по наказателни дела:

Правни критерии, включени в съдържанието на стандарта за ефективно разследване:

1. безпристрастност и независимост на разследването

1.1 да не се допуска както *вътрешна предубеденост*, така и *външна повлияност* на органите на досъдебното производство;

1.2 да не са свързани институционално, йерархически или фактически с разследваните лица, което може да се отрази върху нагласата им;

Проект „Правосъдие през 21 век – развиване на професионална компетентност и интегритет на магистратите и съдебните служители”, по договор № BG05SFOP001-3.006-0001-C01, финансиран по Оперативна програма „Добро управление”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

(Независимост на органите на наказателното производство- чл. 10 НПК и института на отвода (чл.47, чл. 53 НПК)

2. пълнота и изчерпателност

2.1 действия по чл.212 от НПК и основните институти на разследването; умения за планиране и структуриране на действията в досъдебното производство:

2.1.1 планиране на досъдебното производство за постигане на европейския стандарт за ефективно разследване;

2.1.2 юриспруденцията на Европейския съд, като наднационална юрисдикция, да бъде третирана като един от емпиричните източници на планиране на разследването, редом със следствено-прокурорската и съдебната практика на националните съдилища;

2.1.3 разграничение между изискването за бързина и своевременност на разследването и изискването за разумен срок, произтичащо от правото на всяко лице на справедлив процес по чл. 6, ал. 1 ЕКЗПЧОС;

2.1.4 установяване на фактите и идентифициране и наказване на отговорните лица;

2.1.5 разкриването и разследването на престъпления с криминалистични методи и средства, изучаване на престъпленията в широк аспект – начин и механизъм, извършител, жертва, време, място, мотив и други;

2.1.6 криминалистическа тактика включваща действията по разследването, като способи за събиране и проверка на доказателствата;

2.1.7 осигуряване събирането на необходимите и възможни доказателства;

2.1.8 добросъвестно построяване и проверка на следствените версии, познаване и ползване на наказателно- процесуалните гаранции във вътрешното законодателство за постигане на пълнота и всестранност при построяването и проверката на следствените версии. Познаване психологическите особености на процеса на изграждане и проверка на версиите и психологическия феномен на тунелното мислене в наказателното производство и ролята му за едностранчивостта на разследването и съдебните грешки.

2. 2 умения за правилна оценка на фактите на основата на обективните причинно-следствени връзки:

2.2.1 събиране и съхраняване на възможните необходими доказателства; (чл.

13, ал.1 Разкриване на обективната истина;. чл. 14, ал.1 НПК Вземане на решения по вътрешно убеждение, основано на обективно, всестранно и пълно изследване на всички обстоятелства по делото);

2.2.2 тактика на претърсването и изземването – съобразяване подготовката и провеждането на претърсване и изземване с правото на зачитане на личния и семейния живот по чл. 8 ЕКЗПЧОС;

2.2.3 преценка на фактическите данни при вземането на тактическото решение за извършване на претърсване и изземване в случаите на претърсване и изземване в зависимост от ползвателите на помещенията – претърсване на помещения, ползвани от адвокати и претърсване на помещения, ползвани от средствата за масова информация и журналисти; 2.2.4 отражение на правото на справедлив процес по чл. 6 ЕКЗПЧОС при провеждане на разпит на обвиняем, като процесуално средство за реализиране на права в наказателното производство;

2.2.5 съдържанието на недопустимата от гледище на Европейския съд принуда, която води до нарушения на правото на обвиняемия да запази мълчание и привилегиите срещу самообвинение;

2.2.6 особености на тактиката на разпита на обвиняем от гледище на чл. 3 ЕКЗПЧОС;

2.2.7 планиране на разпита на свидетели в системата на останалите следствени действия и особеностите на тактиката на това действие по разследването

- а) провеждане на разпити на свидетели–очевидци и други свидетели;
- б) правилно определяне на предмета на разпита и на системата от въпроси, които да бъдат изяснени по време на провеждането му;
- в) изясняване на вътрешни противоречия в депозираните от свидетеля показания, противоречията в показанията му, дадени при първоначалния разпит и евентуално при последващи разпити на същия свидетел, както и противоречия между показанията му и останалите доказателства по делото;

2.2.8 показания на свидетел с тайна самоличност и служител под прикритие;

2.2.9 прилагане на способи за доказване спрямо защитена информация (чл. 8 ЕКПЧ), необходимост от съобразяване с тежестта на престъплението, ролята на лицето, професионалната привилегия, мястото на действието;

2.2.10 изземване на компютърни системи и информационни данни по НПК

а) естество на съхраняваните компютърни данни;

б) връзката с предмета на доказване. Случаи на типична връзка според вида на престъплението;

в) изземване на компютърни информационни данни и изготвяне на писмени и веществени доказателствени средства (извън СРС);

г) претърсване и изземване на компютърни системи и компютърни информационни данни.

2.2.8 назначаване, подготовка и извършване на съдебномедицинската експертиза съобразена с практиката на Европейския съд по отношение на съдебномедицинските експертизи;

2.2.9 установяване, в рамките на наказателното производство, на определени обстоятелства и факти, за които са необходими специални познания от областта на науката, изкуството или техниката. Изграждане на критерии с оглед преценката за необходимостта от назначаване на съдебна експертиза по конкретно досъдебно производство.

3. своевременност и бързина

3.1 ритмичност на следствените действия по досъдебни производства и следствени поръчки и осъществяване на оптимална организация по отношение на неотложните следствени действия;

(„разследващите органи трябва да демонстрират бързина при изпълнението на следствените мерки“ (Васил Христов срещу България, Мулини срещу България, чл. 22 НПК Разглеждане и решаване на делата в разумен срок; задължението за осигуряване на законосъобразно и своевременно разследване чл. 203 НПК)

3.1.1 осигуряване своевременно, законосъобразно и успешно разследване (чл. 203, ал. 1 НПК);

3.1.2 събиране в кратки срокове на необходимите доказателства за разкриване на обективната истина (чл. 203, ал. 2 НПК);

3.1.3 продължаване на разследването и по времето, когато делото е в съда във връзка с МНО (чл. 203, ал. 5 НПК);

4. умения за своевременни и съобразени със закона действия на следователя като участник в дежурната следствено-оперативна група.

5. изпълнение на писмените указания и разпореждания на прокурора

5.1 стриктно спазване на процесуалните изисквания във връзка с отношенията с прокурора;

Проект „Правосъдие през 21 век – развиване на професионална компетентност и интегритет на магистратите и съдебните служители”, по договор № BG05SFOP001-3.006-0001-C01, финансиран по Оперативна програма „Добро управление”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

5.2 умения и способност за целенасочен и резултатен обмен на информация с прокурора – своевременното му уведомяване за всички съществени обстоятелства от значение за работата;

5.3 способност за вземане на самостоятелни решения при оптимална координация с прокурора относно съществените обстоятелства за правилното протичане на досъдебното производство.

6. европейски стандарти за «надлежна съдебна процедура» по смисъла на чл.6 от Европейската конвенция за защита правата на човека, както и принципни решения на Европейския съд по правата на човека в Страсбург.

6.1 умения за правилното тълкуване на закона;

6.2 умения за решаването на казуси;

6.3 умения за изготвяне на протоколи и актове по наказателните дела.

7. приложното поле и обхват за оказване на международна правна помощ при разследване на досъдебни производства

7.1 вътрешноправен механизъм за прилагане на формите за международна правна помощ и сътрудничество и сравнителен анализ.

7.2 анализ на разпоредбите на правните инструменти, както и съдържанието и формата на молбите за правна помощ, правилата за изпълнението им, компетентни органи и правомощия.

7.3 основни принципи на изграждането, структурата и организацията на системата от органи, които осъществяват международното правно сътрудничество по наказателни въпроси.

В областта на материалното наказателно право:

1. Практическо прилагане на нормите на НК

1.1 юридическо мислене и изразяване;

1.2 писмено аргументиране на становища и съставяне на правни актове и текстове;

1.3 тълкуване на наказателноправните норми, ориентирано към практиката;

1.4 работа със закона и съдебната практика.

С оглед особеностите на следователската дейност:

1 **вероятно прогнозиране:** Оценка на фактори, вероятности и неточности при вземане на незабавни решения при недостиг на време, липса и/или несигурна информация за деца и деянието и при неопределена и неизвестна обстановка.

2. **могоаспектност** на обектите за изучаване и въздействие и на формирането на плана за действията по разследването.

3. **интуиция:** интуитивните решения като правило не се осъзнават, доколкото ограничеността на времето не позволява това. Зависи от следните фактори: богат

професионален опит, задълбочени знания и умения, възможност за бърза оценка на фактите и събитията и тяхното обобщение с оглед конкретната обстановка, умение за бързо ориентиране в обстановката.

4. **практическа насоченост**: вземане на решения на основание на анализа и оценката на явлението като цяло, и на отделни факти, събития и обстоятелства.

5. **оперативност**: вземане на необратими решения в сложна и бързо изменяща се оперативна обстановка, при недостиг от време, в критична ситуация, за живота, здравето и/или имуществото на гражданите в екстремни ситуации, в психически и физически аспект.

6. **актуално поведение** - функция на непрекъснатия процес на взаимодействие или обратната връзка между индивида и ситуацията, в която той е включен (на взаимодействието оказват съществено влияние когнитивните и мотивационните фактори; решаващо за взаимодействието е ситуацията, която има значение за индивида).

7. **силен емоционално-волеви самоконтрол** за неутрализиране на негативни фактори, пораждани от непосредствения допир с престъпните среди.

8. специфично за професията **поведение относно вземането на решения** - специално езиково поведение, при което яснотата на изказа с прецизно дефинирани, тактически и унифицирани основни понятия трябва да следва строгата логика на мисловната дейност по оценка на ситуацията.

9. Лични качества на следователя, които той трябва да притежава

9.1 мислещ аналитичен склад

9.2 ерудиция

9.3 способност да защитава и аргументира своята гледна точка

9.4 гъвкаво мислене

9.5 високи междуличностни умения

9.6 всеоedayност

9.7 психическа стабилност

9.8 инициатива

9.9 постоянство

9.10 самочувствие

9.11 ангажимент

9.12 отговорност за взетите решения

9.13 изобретателност

9.14 цялост

9.15 непринуденост

СПЕЦИФИЧНИ СТАНДАРТИ, СВЪРЗАНИ С РАБОТА НА ПРОКУРОРИТЕ ОТ ОКРЪЖНА ПРОКУРАТУРА

1. В областта на материалното наказателно право:

1.1. Задълбочено познаване на наказателноправната материя по съставите на престъпления, подсъдни на окръжен съд като първа инстанция.

1.2. Механизъм на разследване на престъпленията, подсъдни на окръжен съд като първа инстанция.

2. В областта на наказателния процес и международното сътрудничество по наказателни дела:

2.1. Обезпечителни мерки по НПК и по Закона за мерките срещу изпирането на пари. Обезпечаване на имущества по линия на международното правно сътрудничество и Закона за признаване, изпълнение и постановяване на актове за обезпечаване на имущество.

2.2. Специфични хипотези на претърсване и изземване (кантори на адвокати, нотариуси и ЧСИ; служебни помещения и др.).

2.3. Процесуални действия по отношение на лица с имунитет.

2.4. Правомощия на прокурора във въззивното производство.

2.5. Въззивен и касационен протест.

2.6. Възобновяване на наказателни дела.

2.7. Производства във връзка с изпълнение на наказанията: предсрочно освобождаване; прекъсване изпълнението на наказанието лишаване от свобода; производства по замяна на наказания.

2.8. Съвместни екипи за разследване.

2.9. Европейска заповед за разследване и прилагане на Конвенцията от 29 май 2000г. за взаимопомощ по наказателноправни въпроси между държавите – членки на Европейския съюз.

2.10. Правна помощ по Европейската конвенция за взаимопомощ по наказателноправни въпроси от 1959 г. в отношения с държави извън Европейския съюз.

2.11. Европейска заповед за арест. Производства по глава V от Закона за екстрадицията и европейската заповед за арест.

2.12. Европейска конвенция за екстрадиция. Екстрадиция по Закона за екстрадицията и европейската заповед за арест.

2.13. Трансфер на осъдени лица. Прилагане на принципа за взаимно признаване на съдебни решения по наказателни дела, с които се налагат наказания лишаване от свобода (от 01.01.2020г.). Признаване на присъди. Non bis in idem. Трансфер на наказателно производство. Съсредоточаване на паралелни наказателни производства.

2.14. Задълбочено познаване на материята на специалните разузнавателни средства.

3. В областта на вътрешноведомствения контрол:

3.1. Осъществяване на служебен и институционален контрол върху актове на прокурори от по-ниската по степен прокуратура:

3.1.1. Предмет на контрола:

- постановления за отказ от образуване на досъдебно производство;
- постановления, съставени в хода на разследването – чл. 200 НПК.

3.1.2. Предела на контрола:

- допустими и недопустими указания;
- правомощия за образуване на досъдебно производство и изпращане на преписката на компетентната прокуратура за провеждане на разследване.

3.2. Решаване на спорове за компетентност между равни по степен прокуратури.

3.3. Произнасяне по отводи и самоотводи на прокурори от районна прокуратура.

3.4. Методическа помощ:

- включване на надзорен прокурор в наказателното производство;
- правомощия на надзорния прокурор.

3.5. Извършване на проверки в по-ниски по степен прокуратури, анализ на информацията, обобщаване на данните, формулиране на изводи и препоръки.

4. Правомощия на прокурора на окръжно ниво извън наказателния процес:

4.1. Участие в административни и граждански производства.

4.2. Методи за действие на прокуратурата по реда на надзора за законност.

4.3. Специфики при участие на прокурора по дела по ЗОДОВ.

4.4. Специфични производства, свързани с ангажименти на българската държава по международни актове на ООН, Съвета на Европа и на ЕС (родителски права, отвлечения и др.).

СПЕЦИФИЧНИ СТАНДАРТИ, СВЪРЗАНИ С РАБОТА НА ПРОКУРОРИТЕ ОТ АПЕЛАТИВНА ПРОКУРАТУРА

1. Осъществяване на служебен и институционален контрол върху актове на прокурори от по-ниската по степен прокуратура:

1.1. Предмет на контрола :

- постановления за отказ от образуване на досъдебно производство;
- постановления, съставени в хода на разследването – чл.200 НПК.

1.2. Предела на контрола:

- допустими и недопустими указания;
- правомощия за образуване на досъдебно производство и изпращане на преписката на компетентната прокуратура за провеждане на разследване.

2. Решаване на спорове за компетентност – между равни по степен и между различни по степен прокуратури.

3. Произнасяне по отводи и самоотводи на прокурори от районна прокуратура.

4. Методическа помощ:

- включване на надзорен прокурор в наказателното производство;
- правомощия на надзорния прокурор.

5. Участие във въззивни производства по наказателни и граждански дела, както и в производства по възобновяване на наказателни дела.

6. Изготвяне на касационен протест.

7. Участие в контролната дейност в Прокуратурата на РБ – ревизии, проверки, анализи на работата на прокуратури и следствени отдели на окръжни прокуратури.

СПЕЦИФИЧНИ СТАНДАРТИ, СВЪРЗАНИ С РАБОТА НА ПРОКУРОРИТЕ ОТ СПЕЦИАЛИЗИРАНИТЕ СТРУКТУРИ

По отношение на прокурорите от специализираните структури следва да се прилагат всички специфични стандарти, съответстващи на окръжно и апелативно ниво в ПРБ, като се отчитат законоустановените разлики в техните компетентности и правомощия.

I. СПЕЦИФИЧНИ СТАНДАРТИ, СВЪРЗАНИ С РАБОТАТА НА ПРОКУРОРИТЕ ОТ СПЕЦИАЛИЗИРАНИТЕ ПРОКУРАТУРИ

1. В областта на материалното наказателно право:

1.1. Задълбочено познаване на наказателноправната материя по съставите на престъпления, подсъдни на СНС като първа инстанция.

1.2. Умение за разграничаване на хипотезите на организирана престъпност - престъпните състави по чл.321 и чл.321а от НК, както и тези, свързани с „по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група“.

1.3. Механизъм на разследване на престъпленията, подсъдни на СНС като първа инстанция.

2. Умения относно процесуалните изисквания към специализираните структури:

- особености при способите на доказване;
- фигурата на защитения свидетел;
- прилагане и режим на използване на специалните разузнавателни средства.

3. Умения относно ползването на инструментариума на международната правна помощ по наказателни дела, мерки и способности за защита на свидетелите:

- способи в рамките на ЕС;
- способи извън рамките на ЕС.

5. Умения, свързани с работата с класифицирана информация:

- добро познаване на ЗЗКИ и ППЗЗКИ;
- познаване на вътрешноведомствената организация и изисквания относно работата с РКИ.

II. СПЕЦИФИЧНИ СТАНДАРТИ, СВЪРЗАНИ С РАБОТАТА НА ПРОКУРОРИТЕ ОТ ВОЕННИТЕ ПРОКУРАТУРИ

1. В областта на материалното наказателно право:

Проект „Правосъдие през 21 век – развиване на професионална компетентност и интегритет на магистратите и съдебните служители”, по договор № BG05SFOP001-3.006-0001-C01, финансиран по Оперативна програма „Добро управление”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

1.1. Задълбочено познаване на наказателноправната материя по съставите на престъпления, подсъдни на военните съдилища като първа инстанция.

1.2. Механизъм на разследване на престъпленията, подсъдни на военните съдилища като първа инстанция.

2. Умения относно процесуалните изисквания към военните прокуратури:

- особености при способите на доказване;
- особености при взимане на мерки за неотклонение и други мерки за процесуална принуда;
- особености при определяне на разследващ орган и извършване на действия оглед и освидетелстване;
- особености при разделяне на делата;
- особености по провеждане на съдебното производство и привеждане в изпълнение на влезли в сила присъди.

СПЕЦИФИЧНИ СТАНДАРТИ, СВЪРЗАНИ С РАБОТА НА ПРОКУРОРИТЕ ВЪВ ВЪРХОВНА КАСАЦИОННА ПРОКУРАТУРА

Върховната касационна прокуратура е най-високото йерархично ниво в структурата на прокуратурата.

Дейността на прокурорите е свързана с правомощията, които са им дадени основно от Закона за съдебната власт и НПК, както и предвид прогласеното в чл.126 от Конституцията структурно съответствие с това на съдилищата. Следва да се има предвид и вътрешното разпределение на дейността на прокурорите във ВКП по отдели, установени със заповеди на главния прокурор.

Общите основни умения и компетентности на прокурорите са в най-голяма степен изискуеми и приложими към прокурорите във ВКП, тъй като се явяват висша прокурорска инстанция и осъществяват окончателен контрол (когато такъв е предвиден) върху дейността на останалите прокуратури.

Специфичните стандарти в работата на прокурорите от ВКП с оглед тяхната компетентност са следните :

- познаване на прокурорската и съдебната практика, стремеж към преодоляване на противоречията и налагане на еднакво тълкуване и прилагане на закона на всички нива в прокуратурата;
- познаване и съобразяване с практиката на СЕС и ЕСПЧ, с оглед налагането на общи стандарти по прилагането ѝ при решаването на дела;
- познаване на спецификите на касационното производство и свързаната с него практика на ВКС;
- по-глобален поглед върху дейността на прокуратурата, с оглед налагането на единни стандарти на работа на всички ѝ нива;
- подпомагане на прокурорите от по-ниските нива с оказване на методическа помощ и участие в екипи за работата по конкретни дела;

Проект „Правосъдие през 21 век – развиване на професионална компетентност и интегритет на магистратите и съдебните служители”, по договор № BG05SFOP001-3.006-0001-C01, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

- подпомагане в международното сътрудничество по наказателни дела;
- установяване на връзки и взаимодействие между отделните институции имащи отношение към работата на прокурорите;
- участие и подпомагане на обучителните процеси и професионалното усъвършенстване на прокурорите, следователите и другите разследващи органи;
- налагане на стандартите и добрите практики на етично и професионално поведение и взаимодействие между магистратите, разследващите органи, служителите и представители на други институции.

Във ВКП, посочените стандарти следва да се прилагат, съобразно специфичните дейности, в следните основни направления:

1. Осъществяване на институционен и служебен контрол:

- общ** – по отношение на всички досъдебни производства, по които е допустимо обжалване или проверка на актове на прокурори от предходните нива;
- специализиран** – съобразно определени групи престъпления, изискващи специални знания и умения или отнасящи се към специализирани структури (организирана престъпност, корупционни, данъчни и финансови престъпления, трафик на хора, злоупотреба с европейски средства и др.).

2. Осъществяване на специален надзор по наказателни производства.

3. Решаване на спорове за компетентност.

4. Участие в касационни производства по наказателни и граждански дела.

5. Възобновяване на наказателни производства.

6. Международно сътрудничество по наказателни дела – изготвяне и изпращане на молби за правна помощ; сключване на споразумения за съвместни екипи за разследване; координиране на работата и налагане на добри практики при изготвяне на ЕЗА и ЕЗР; екстрадиции и трансфер на производства и др.

7. Аналитична дейност – анализ и обобщаване на прокурорските и съдебни практики (национални и общоевропейски); изготвяне на методически указания; установяване и поддържане на добро междуинституционално взаимодействие; анализ и обмен на информация; обучителна дейност и др.

8. Дейности свързани с проверки и дисциплинарни производства срещу магистрати.

Проект „Правосъдие през 21 век – развиване на професионална компетентност и интегритет на магистратите и съдебните служители”, по договор № BG05SFOP001-3.006-0001-C01, финансиран по Оперативна програма „Добро управление”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

---

9. Участие в контролната дейност в Прокуратурата на РБ –ревизии, проверки, анализи на работата на прокуратури и следствени отдели на окръжни прокуратури.

Проект „Правосъдие през 21 век – развиване на професионална компетентност и интегритет на магистратите и съдебните служители”, по договор № BG05SFOP001-3.006-0001-C01, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд